

Автор статті:

Дар'я Рудніцька,

студентка

спеціальності «Соціальна робота»

Науковий керівник:

Інна Літяга,

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри соціальних технологій

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

Професійна підготовка соціальних педагогів вимагає принципово нової організації професійної освіти, тобто формування фахівців нового типу, які здатні реагувати швидко й адекватно на зміни, які відбуваються у суспільстві, компетентно вирішувати соціально-педагогічні проблеми в усіх типах та видах навчально-виховних установ та закладів соціального спрямування.

Слід зазначити, що існує ряд суперечностей у системі підготовки фахівців із соціальної педагогіки, зокрема між постійно зростаючими суспільними вимогами до професіоналізму соціальних педагогів та реальним рівнем його сформованості. Так, В. Поліщук зазначає, що в умовах «постійної трансформації соціальних послуг, розвитку соціальної інфраструктури недоцільно готувати майбутніх фахівців до виконання лише певних ролей та функцій» [2, с. 283].

Як свідчить практика, у більшості випускників ВНЗ практичні навички розвинуті недостатньо, а також недостатній рівень необхідної компетенції. Отже, головною метою професійної підготовки соціальних педагогів у вищих навчальних закладах є формування в них професійної компетентності, яка виступає основним критерієм відповідності вимогам професійної діяльності.

Для формування компетенції майбутніх соціальних педагогів необхідним є пошук методів, засобів та шляхів активізації пізнавальної діяльності майбутніх фахівців, розвиток їх самостійності та творчого мислення. До основних професійних вмінь та навичок, необхідних майбутньому соціальному педагогу відносять: навички спілкування, ведення професійних записів; самоуправління, оцінки та планування; здатність поєднувати теорію та практику; представляти інтереси клієнта; цілеспрямовано і з розумінням слухати інших; збирати інформацію, щоб підготувати соціальну історію, оцінку, звіт; формувати і підтримувати професійні відносини, спрямовані на надання соціальної допомоги; спостерігати та інтерпретувати вербальну і невербальну поведінку, використовуючи знання з теорії особистості та діагностичні методи; спрямовувати зусилля клієнтів на вирішення їх проблем та завоювати їх довіру; творчо вирішувати проблеми клієнта; визначати момент призупинення терапевтичної допомоги клієнту; проводити дослідження та інтерпретувати їх результати; бути посередником і вести переговори між конфліктуючими сторонами тощо [1, с. 114-117].

Серед засобів формування соціально-педагогічної компетентності вагоме місце займає театральне мистецтво. Воно використовується в освітній практиці ще з часів Я.А. Коменського, який вважав його ефективним засобом розвитку здібностей молодшої людини, зокрема соціальних.

Аналіз психолого-педагогічної літератури показує, що для того, щоб бути професіоналом своєї справи, соціальному педагогу, потрібно володіти не лише науковими знаннями, психологією й іншими теоретичними знаннями, він має ще й володіти своїм психофізичним апаратом, своїми почуттями, емоціями для творчої праці. Соціальному педагогу необхідно враховувати емоційний стан свого клієнта, враховувати особливості сприйняття, швидко орієнтуватися у різних ситуаціях.

При спілкуванні з майбутніми клієнтами саме театральне мистецтво та театралізація потрібні соціальному педагогу не для того, щоб кожного разу грати ту чи іншу роль, а для того, щоб, залишаючись самим собою, результативно здійснювати соціально-педагогічну діяльність [3].

Занурення соціального педагога у світ театрального відображення, соціальної взаємодії дає можливість йому укріпити, удосконалити свої позитивні особистісні якості, і, водночас, переосмислити ті, що заважають гармонійним взаєминам з оточуючими, та зможе позбутися їх. Театральне мистецтво допомагає у професійній діяльності соціального педагога, так як дає можливість показати за допомогою театральних засобів, постановок зразки громадянськості та інших значущих речей. Майстерність соціального педагога полягає також і у постановці голосу, в умінні керувати своїм обличчям. Соціальний педагог повинен знати засоби вербальної і невербальної комунікації, бути емоційно пластичним [3].

Театральна діяльність розвиває комунікативну культуру, здатність до ефективного діалогу, вчить розуміти і реагувати як на партнера по грі, так і на образ, який розкривається в її процесі. Тобто в майбутній соціально-педагогічній діяльності це допоможе краще зрозуміти клієнта, побудувати конструктивний діалог, зрозуміти, що саме потрібно клієнту в даній ситуації.

Театральна діяльність відіграє важливу роль у формуванні мовної культури особистості, особливо майбутнього соціального педагога, без якої неможлива її належна самореалізація в соціумі. Робота під час підготовки спектаклів над сценічною мовою допомагає розширити лексичний запас соціального педагога, покращує вимову, допомагає оволодіти логікою мови та осмисленням тексту. Поряд з цим розвивається увага, дисциплінованість, витримка та інші якості, що є необхідними для гармонійного розвитку та професійної компетентності соціального педагога.

Отже, можна зробити висновок, що досвід використання засобів театрального мистецтва у професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів має вагоме місце. Вони використовують цілу низку засобів театрального мистецтва і на практиці демонструють усі переваги використання інтерактивного театру у підготовці майбутніх соціальних педагогів як компетентних спеціалістів готових до нових реалій життя.

Використана література:

1. Горішна Н. Професійна компетентність соціального працівника як складова його фахової підготовки / Н. Горішна // Науковий вісник Ужгородського університету. — 2009. — № 16—17. — 230 с. — (Серія : «Педагогіка. Соціальна робота»).
2. Поліщук В. А. Теорія і методика професійної підготовки соціальних педагогів в умовах неперервної освіти / Віра Аркадіївна Поліщук. — Тернопіль : ТНПУ, 2006. — 424 с.
3. The Utilization of Theater-in-Education for Social Development Changes [Electronic resource]. — Available from: [Http://www. araburban. org/ChildCity/Papers/ English/ LinaAttel.pdf](http://www.araburban.org/ChildCity/Papers/English/LinaAttel.pdf), free. — p. 53.